Ч. 281 Субота 16 (29) грудня 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за вложенем оплати почтовоі.

Реклямациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскоі“.

Передплата у Львові в аґенциі дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостввх на провінциі:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Сербско-болгарский союз. — Справа хіньска у Французскім парляменті. — Бури в Капляндї. — Положене в Хінї.)

З Букарешту доносять, що між Сербією а Болгариєю прийшло до згоди в справі македоньскій. Істория того союза така: Перед кількома роками ширено гадку заснованя „союза балканьских (християньских) держав“. Та гадка, котру ширили навіть урядові грецкі круги, пішла в забуте. Перед роками їздив по балканьских столицях президент грецкого кабінету Трікупіс, предкладаючи всюди союз против Туреччини; — нині в атеньскім парляменті посли домагають ся від правительства енерґічної акциї против Болгариї за підпиране нею македоньских комітетів. Перед роками князь Фердинанд старав ся в Букарештї о політичний союз; нині противно, ті два сусідні краї суть з собою на дуже напруженій стопі Словом, відносини основно змінили ся, витворило ся богато непорозумінь між балканьскими державами і то заповідає вибух спорів, котрі можуть справити неодну несподіванку. Та можливість конфліктів присилувала Австрию приготовити ся на всякий случай і приступити до будови зелїзниці в Ново Базарщині. — В послїдних часах стали говорити, що під покровом панславістичних аґентів наступила згода між Болгариєю а Сербією в точці македоньскої справи, котра в послїдних лїтах найбільше розділювала сі держави. Півурядова румуньска Peninsula Balcanica доносить навіть, що вже прийшло до цілковитого сербско-болгарского союза, котрого постанови суть слїдуючі: „Обі держави обовязують ся стреміти до придбаня в Македонії самоуправи, запорученої султаном і великими державами; управителем сеї провінциї буде вибраний достойник, за котрим заявить ся місцеве населене через загальне голосоване. Коли би прийшло до подїлу Туреччини, то обі держави обовязують ся дїлати спільно в тім напрямі, аби Стара Сербія дістала ся Сербії, а Македонія Болгариї. Обі держави обовязують ся спільно відпирати всякі напасти якої небудь третої держави, чи то на цїлу Македонію, чи на яку небудь єї часть“. — Такий договір, коли він дійстно істнує, звернений так само против status quo на балканьскім півострові, як і против румуньских інтересів у східній Македонії, а грецких в полудневo східній.

Французска палата послів радила вчера над законом о додатковім кредиті на хіньску виправу. Серед дискусиї закинув пос. Самба правительству, що веде війну в Хінї, не спитавши палати. Бесїдник говорить о рабунках і варварствах союзних войск і обжалoвує місионарів, що брали в тих рабунках безпосередну участь. Міністер маринарки Ляnессан заявив, що правительство зарядило слїдство, аби викрити тих, що провинили ся, але зазначує з вдоволенєм, що французскі войска допускали ся о много менше варварств, як вояки инших держав. Правительство приказало також відослати назад до Хіни предмети, які забрав був ґенерал Фрей і вислав до Франциї. Вкінци висказав міністер надію, що всї, котрі брали участь в рабованю і убиваню невинних, будуть строго покарані. Палата приймила заяву міністра до відомости і ухвалила кредит 25 міліонів франків на кошти хіньскої виправи.

З Капляндy надійшли лїпші для Анґлійцїв вісти. Именно загальна ворохобня, якої надїяли ся Бури, не вибухла між Африкандерами і лиш мала їх часть прилучила ся до Бурів. Тимчасом войска анґлійскі — як телеґрафує льорд Кіченер — починають поволи випирати Бурів із занятих в Капляндї становищ. Бури мають уступити назад до границь Оранії. — Той відділ анґлійских охотників, що оногди попав в неволю, випущено на волю, відобравши від них конї, оружиє і всю муніцию. — В борбі під Плестерґайфель Анґлійцї потерпіли великі страти.

Вечерні часописи доносять з Пекіну, що Лїґунчан і Чін відослали вже письмо послів до хіньского цісаря, дораджуючи єму від себе, щоби він без ніяких застережень приймив услівя, поміщені в письмі. Оба рішили відтак просити войска союзних держав о поміч при привереню ладу в Пекінї. То поведене Лїґунчана і Чіна дає послам надію на скоре полагоджене мирових переговорів.

ФОТОҐРАФ З ЛЮБИТЕЛЬСТВА.

(Балаканка з російского.)

— Здаєсь, що Ви, Марія Степановна, маєте знов якусь нову покоївку??

— А вжеж, Анна Міхайловна. Я зміняю покоївки взагалї що місяця.... В тій цїли абонoвала ся я відразу на цїлий рік в бюрі равнь на покоївки.... То дійстно клопіт. Ледви що чоловік зачинає привикати до нової покоївки, як вже приходить нова. Очевидно то річ дуже неприємна, та що діяти? Треба, бачите, і з тим погодити ся....

— А якаж тому по правдї причина тої безнастанної зміни, Марія Степановна?

— Я то роблю задля мого мужа, Анна Міхайловна!

— Ох, вже розумію, і жаль менї Вас з цїлого серця.... Таке то, ой ті мужчини, они такі вже.... такі.... не перебирають.... приймають, що їм в дорогу вліве. Та й я сама немало через то натерпіла ся....

— Ні, Анна Міхайловна, Ви мене зовсім не зрозуміли.... Мій чоловік не з таких... о нїм можна би як-раз противно сказати.... Але він має иншу хибу: він любить фотоґрафовати!

— Ну, та й яке дїло в тім? Хиба то щось злого?

— Послухайте лиш, Анна Міхайловна! Він вже фотоґрафував всіх моїх і своїх свояків аж до третого поколїня, і то по кілька разів, а тепер бере ся єго нудьга.... Отже, щоби єго вибавити з тої муки і зробити єму яку приємність, то я видумала такий спосіб, щоби зміняти що місяця покоївку, аби він їх міг фотоґрафувати. Таким способом має він що місяця новий предмет для своєї штуки.

То правда, що кождій з тих покоївок, котрі довідають ся о тім, заким ще стануть на службу, треба трохи більше заплатити.... Та суть ще й инші неприятности при тім. Щоби лиш один примір навести, одна покоївка так дуже розсердила ся на портрет, який зробив з неї мій муж, що запізвала єго до мирового судиї за то, що він єї „споганив“.... З великим трудом, і лиш таким способом, що ми їй дали пять рублів, успокоїла ся она знову. А портрет таки дійстно був неподібний до неї. До того причинила ся ще й та обставина, що она вийшла на фотоґрафії дзьобата.... Таже я маю нареченого — жалувала ся дївчина — а мене так споганили! Що менї з таких фотоґрафій? — Я вже нераз казала мому чоловікови: Іване, послухай мене, і дай собі спокій з фотоґрафованєм! То не доведе тебе до нїчого доброго. — Але мій чоловік не хоче нїчого й чути. А з кількo знакомих поробив він вже собі ворогів через свої фотоґрафічні знимки! А кількo я сама мусїла натерпіти ся, коли єму одного разу прийшло до голови мене фотоґрафувати! Кождісенького дня фотоґрафував мене по кілька разів, то з профілю то en face, в найприрізнїйших позициях та в костюмах, які лиш можна придумати! Раз хоче, щоби моя пова була ґраціозна і свобідна, другий раз, щоби я зробила як найсумнїйше лице, а відтак знову, щоби вираз мого лиця був веселий і вдоволений. А до чого тото вічне фотоґрафоване від рана до вечера довело одного разу! То мусите послухати, Анна Міхайловна!

В нашім домі мешкає один із давних товаришів мого мужа з уряду, якийсь Аркадий Вікторович, ще досить молодий мужчина, котрий від часу до часу приходив до нас в гостину. Ми грали разом на чотири руки на фортепянї, і він бувало приносив менї всїлякі книжки до читаня. Аркадий Вікторович був взагалї дуже любий і щирий чоловік.... Та й мій чоловік дуже єго любив.... Фотуґрафував єго, як менї здає ся, може яких сто разів, так само в найприріжнїйших позвициях та з всїлякими виразами лиця.... Все ішло добре.... Одного вечера прийшло мому чоловікови до голови фотоґрафувати мене і Аркадия Вікторовича в темній комнатї при штучнім сьвітлї „яко ґрупу“. Вже собі добре не пригадую, який образ представляла фотоґрафія, але мому мужови здавало ся, що ми цїлували ся в тій хвили, коли він робив хвилеву знимку! Розуміє ся, що то було би не красно.... Але судїть самі, Анна Міхайловна, нащо би ми цїлували ся в такій хвили?? Таже то кожда женщина зрозуміє! Як би ми з Аркадиєм Вікторовичем хотїли цїлувати ся, то преці вишукали би собі до того инший час і инше місце. Скажіть самі, яка би в тім була приємність? Але мужчини не хотять иноді розуміти таких простих, ясних річий, а так було в сім случаю і з моїм мужем.

Мимо того, що я присягала ся єму, що

Новинки.

Львів дня 28-го грудня 1900.

— **Впреосьв. Митрополит о. Шептицкий** — як говорять — приде до Львова вже перед Йорданом і торжество Йорданьске відбуде ся під его проводом. Оногди виїздив до Черновець, щоби вручити римский ордер президентови краю баронови Бургіньонови. Перед полуднем архієрей зложив візити визначнійшим черновецким Русинам, а по полудни о 2-ій годині удав ся на торжество принятя ордера президентови краю в его домі. По тім акті відбуло ся у президента принятє, на котре було запрошених богато осіб. О 7 годині вечером архієрей від'їхав назад до Станиславова. На двірци прощали его президент бар. Бургіньон, президент міста Кохановский і значна громада Русинів.

— **Капітула станиславівска** на своїм засіданю дня 24 с. м. вибрала о. митрата Фацієвича вікарием капітульним, а о. архидиякона Литвиновича в справах дібр (in temporalibus).

— **З перемиской епархії.** Іменовані оо.: Володим. Рянявець, парох в Лісковатім, завідателем деканата устрицкого; Андрей Децко, парох в Луці, завідателем деканата мокряньского; Ів. Шемердяк, парох в Гуменци, містодеканом старосільским; Мих. Жарский, парох в Стронятині, містодеканом куликівским; Мих. Дигдалевич дійстним катихитом при школах виділових жеяьских в Ярославі. — Сотрудництво в Добрій, дек. ярославского дістав о. Мих. Людкевич. — Управляючим сотрудником в Розборі округлім іменований о. Вас. Смолиньский, дотеперішний сотрудник тамже.

— **Концерт хору питомців греко-кат. семинарії** уряджений в сали польского „Сокола", стягнув богато як рускої так і польскої публики, жадної вслухувати ся в чудовий спів хору, котрий у Львові від давна має вже вироблену славу. І она не завела ся. По вступнім слові о. Редкевича, пояснюючім ціль того концерту, серед чого відсьпівав хор многоліття для Папи і Цісаря, приступлено до виконаня дальших точок досить широкої програми. Хор питомців знаменито співав під управою п. Лозиньского. П. Гузар за відограє „Рапсодиї угорскої" Лішта збирав заслужені оплески. П. Курилло бездоганно віддеклямував свій ювілейний стих „Двіста літ тому" і Шашкевича „Псальми Русланові". Соліст-баритон п. Мартинович знаменито відсьпівав „Минають дні" Лисенка. Заявам признаня п. Мартиновичеви не було кінця. Годить ся зазначити, що більшу часть публики становив красний пол. Дохід з концерту був значний.

— **Вижниця погоріла.** З Черновець доносять, що Вижниця страшно погоріла. Згоріло 280 домів, внаслідок чого 2.500 людий остало ся без даху. Огонь вибухнув оногди в ночи, а до вчера по полудни вигоріло майже ціле місто. Гасити огонь приходило ся тим труднійше, що був сильний вітер, котрий розносив искри на всі сторони і запалював що-раз то нові доми. Аж під вечер зачав огонь пригасати. В місті настала велика нужда. Буковиньский президент краю розпочав на місци акцию ратункову.

— **Невинно страчені.** Не без причини розумні люди домагають ся знесеня кари смерти, бо она людий ані не поправить ані не відстрашить від злочину. Давнійше злочинців мучили, четвертували, дерли з них паси, вбивали на палї і пекли на рожни, а мимо того злодії, розбійники, коноводи, манції і т. п. лишили ся й доси. Найвідповіднійше і найсправедливійше було би зробити невоправного злочинця лиш нешкідливим, значить ся, замкнути его на ціле житє так, щоби він і не мучив ся, але й не шкодив другим людем. Кара смерти не завсігди єсть справедлива, бо ще питане хто тому винен, що з чоловіка робить ся злочинець, чи він сам, чи его природа і обставини, а відтак, хто може заручити, що судиї, хоч би їх було й двайцять, не помилять ся. А ось тепер викрив ся у Франциї такий случай, що двох людий засуджено ще в 1892 р. невинно на смерть і страчено, а правдиві злочинці й доси жиють. Істория була така: На донос власної жінки, з роду Мариї Пельцер арештовано в Герве в провінциї Лієж якогось Суманя за множество крадежий, яких він допустив ся в Бельгії, Франциї і Німеччині. Коли Сумань і его жінка в 1892 р. жили в Омон, де муж був занятий в гуті, був Сумань вже скінченим злодієм. Одного вечера вибрав ся він як звичайно з своїм товаришем, якимсь німецким дезертиром, на крадіж. Отже тої ночи в тім самім місточку убив хтось богату паню Віяр і зрабував еї все еї майно. Коли Сумань вернув аж на другий день рано, сказав він жінці лиш тілько, що добре пошив ся. Оба товариші украли були спору пачку цінних паперів і закопали десь в лісї. Ще того самого дня Сумань без всякої причини покинув свою посаду і виніс ся з Омон. Тимчасом тоту пачку цінних паперів знайшли три молоді хлопаки Кляей, Деґрут і Декорт. Всїх трох арештовано і зроблено їм процес. Кляея і Деґрута засуджено на кару смерти і кат Дайблер стратив їх на ринку в Омон в очах 25.000 людий. Може то длятого так остро з ними поступлено, що они були Бельґійці. Декорта відставлено до Бельгії і він помер там 1894 р. в криміналї з Левен. Всї три аж до послідної хвилї казали, що они невинні і випирали ся убийства. Коли жінка Суманя довідала ся по якімсь часї, що паню Віяр убито, коли собі пригадала, чого мабуть тої ночи мусїв допустити ся еї муж, стала ему і его товаришеви докоряти і казала, що то они убили паню Віяр. Тогди оба товариші хотіли вкинути еї до ріки і лиш якісь робітники виратували еї від неминучої смерти. Від тої пори жінка то жила з чоловіком, котрого колись дійстно любила, то розходила ся з ним. Она аж далеко пізнійше довідала ся о страченю невинних людий, бо ходячи за чоловіком, бувала то в однім то другім краю. Отже она ще й нині каже, що то еї чоловік убив паню Віяр. Розходить ся ще лиш о то, щоби арештований злочинець сам признав ся до злочину.

— **З Бразилії** доносять, що австро-угорский консуль в Куритибі, п. Поль, зажадав від місцевого правительства, аби в виду часто повтаряючих ся нападів Індиян-Ботокудів на поселенців в Люцені, заосмотрено тих поселенців в стрільби і муніцию. Параньске правительство звернуло ся зі сею справою до центрального правительства в Ріо д'Жанейро. Треба надіяти ся, що справедливому жаданю п. Поля бразилійске правительство не дасть відмовної відповіди, та що в виду того напади Ботокудів на галицких емігрантів більше не повторять ся.

— **Прозорні злодії.** На площи Збіжевій у Львові приступив вчера до Льва Шахнера, котрий держав в руці скринку з річами і 88 коронами в готівці, якийсь хлопець і хотів продати ему чоботи, котрі мав на ногах. Рівночасно приступив і другий хлопчище Михайло Стецера і торгуючи також тоті чоботи заступив собою так зручно тоту скринку, поставлену на земли, що хлопчище продаючий чоботи вхопив еї і втік. Шахнер пустив ся за урвителями але зловив лиш Стецеру, котрий спільника не зрадив.

я не винувата, він чув ся страшно оскорбленим, зробив нам сцену і від тої пори Аркадий Вікторович, розумієсь, вже ніколи до нас не приходив.... А преці мій муж був ему зобовязаний до великої вдячности. Аркадий Вікторович через цілий час тілько ему натерпів ся, тілько натерпів ся.... Кажу Вам, Анна Міхайловна, дав ся фотоґрафувати мому Іванови не менше лиш сто разів. Мій чоловік, що правда, гнівав ся якийсь час на мене, але відтак набрав знов розуму. Покаяв ся і перепросив мене на колінах. Я, що правда, простила ему, але Аркадия Вікторовича годі вже було знову до нас навернути. Давна дружба пропала на завсігди!

— А когож тепер фотоґрафує Ваш чоловік замість Аркадия Вікторовича?

— Тепер нікого! Я вже Вам казала, Анна Міхайловна, що я в сій цїли що місяця зміняю покоївки... Мій муж, що правда, хотів одного разу позискати за приятеля нашого дому иншого свого давного товариша, якогось Михайла Юльєвича, але той не видержав мук і втік вже по десятій знимці.... Правду сказавши, я й сама була тому дуже рада, бо Михайло Юльєвич, був чоловік лінивий, заспаний, котрий лиш страшно богато їв. В кождій порі дня був голоден як вовк. Єго „апетит" був так великий, що то аж, так сказати би, обиджало приличність і аж треба було встидати ся за него перед слугами.... Ах правда, тото фотоґрафоване! Тож то оно мені надоїло і напсовало крови! Пропав мій спокій душі! Тото фотоґрафоване не дає мені спати і переслідує мене на кождім кроці.... Вірте мені Анна Міхайловна, що не можу навіть перейти спокійно попри виставу якогось фотоґрафа. Мені тогди аж голова завертає ся. Я тогди завсігди обходжу або іду другим боком, щоби лиш не іти попри фотоґрафічне заведеня.... Словом сказавши то для мене так страшне, як чума.

— А то все походить з нервів, Марія Стапановна.

— Таки так, добре кажете: то походить з нервів. Та й лікар то мені казав.

— То Ви вже радили ся лікаря?

— А вжеж. Одного із знакомих мого мужа. Я пожалувала ся перед ним на мое горе, і то зовсім отверто, не затаїла ані крихти і описала ему ціле наше житє. Він мене дуже жалував, і записав мені якийсь лік. Я зажи вала его після припису, але то мені нічого не помогло.... Признаю ся Вам, Анна Міхайловна, що я сподівала ся від лікаря чогось більше. Тоті доктори такі тепер погані, якісь такі не щирі. Вже то Аркадий Вікторович був зовсім инший! Але що мені по тій згадці!

— А до якого адвоката Ви не ходили, Марія Степановна?

— Та чого?

— Я гадаю задля розводу. Таже то так, ясно як на долони, що Ваш муж терпить на якусь манію і Ви маєте законну причину жадати розводу!

— До правдивого адвоката я в сій справі ще не ходила, але як ми торік були літом на селі, говорила я об тім з одним із наших знакомих, з помічником адвоката та й виговорила ся зі всім, як то кажуть, що на серци, то й на язиці. Він мене дуже а дуже жалував, далеко більше і щирійше мене жалував, як той доктор, про котрого я Вам згадувала.

Але що до самої справи, то він мені сказав, що з правного становища не можна нічого вдіяти. То, що він любить фотоґрафувати, то ще ніяка причина до розводу. Инша річ була, казав він, як би мій муж був мені не вірний. Взагалі він мені дуже відраджував від розводу або розлуки. Навіть як би я, казав він, і розвела ся з моїм мужем і могла его змусити, щоби він давав мені на удержане, то була би то лиш дуже мала сума.... Та й на що мені розводити ся і відтак відмавляти собі неодного? То тим більше непотрібне, що правду сказавши манія мого мужа преці досить невинної натури. Або може не правда, Марія Міхайловна? Иншим жінкам ще гірше і они мусять терпіти далеко гірші „манії". А що, як и принчоловік навик трохи глубше заглядати до чарки, або як він грає в карти? Що тогди? Отже то, чому ми жінки такі нещасливі?

ПОЕТ І ГОНЧАР.

(З італїяньского — Неери).

Він був старий пригноблений, утомлений від борби житя, бажав дуже того спокою, якого майже завсїгди потреба по неспокійнім житю і залюбив ся в тім веселенькім кутику.

Біла самотна хатинка, положена на зубочи горба як би на сторожи границї принадила его і привязала своїми зеленими вікнами, своїми мурами заслоненими виноградом та маленьким, лихо вибрукованим подвірєм, на котрім трава вирастала, а котре було положене до сонця і виглядало як би тераса, з котрої видко було цїлу долину.

Єму здавало ся, що его згадки і его жалї, его поленувші надії, его шалені мрії слави та цїла зівяла поезия минувшости знайдуть тут на горі прибіжище повне тихого спокою.

І длятого, коли ему предложили купити ту білу хатчину гончаря за малі гроші, він за

Телеґрами.

Льондон 28 грудня. Льорд Кіченер видав проклямацию, яко дозваляе всім борґерам, що добровільно піддадуть ся, удати ся з родинами до місцевостий стоячих під сторожию анґлійских войск і лишити ся там так довго, доки не будуть могли вернути до власних загород. Їх власність буде шанована, а шкоди будуть покриті.

Капштадт 28 грудня. Малий відділ Бурів впав на Бурґерсдорп, однако по сильній борбі мусів уступити.

Дармштадт 28 грудня. Геські часописи доносять, що царска пара відвідае тутешний двір в червни або в липни.

Тіентцін 28 грудня. 1100 Анґлійців з двома арматами під проводом ґен. Комінса вирушило до Яцун против ворохобників, котрі побили Французів під Чоман.

Переписка зі всіми і для всіх.

Просимо не присилати ані марок листових ані карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаемо нікому.

Яким П. в П.: 1) Вибачте, що не поміщаемо Вашого листу, але самі зміркуете, що шкода роботи, часу і паперу, щоби ще раз порушувати справу і відповідати звістним Вам людем. Маете найліпший доказ, коли кажете, що згадану Вами ґазету посилають даром. Чи гадаете, що тоті панове такі щедрі і такі дбалі про добро руского народу, що аж з власної кишені видають ґазету і розсилають еї даром? Тажеж кожда ґазета і всюди, в цілім съвіти видае ся на заробок, бо инакше не могла би дихати, а не на то, щоби еі даром розсилати. Таже ми і кождий тямущий Русин в Галичині знае, що ті люди, що видають згадану Вами ґазету і розсилають еі даром, ані не міліонери, ані не такі добродії людскости а специяльно Русинів, щоби аж свої маєтки видавали на безплатне розсилане ґазети. Поміркуйтеж тепер самі: коли тоті люди висилають ґазету даром — а она, як самі знаете, не висилають одно або два числа на показ, лиш шлють через цілий рік, а Ваша громада не перша і не послідна, до котрої они посилають, то не мають на ній зарібку, противно, страту; отже як може держати ся ґазета, котра приносить страти, як можуть з неі жити ті, що еі видають? Се вже їх тайна, але тайна, котрої легко можна здогадати ся. Комусь, бачите, потреба, щоби Русинів нищити, щоби між ними кидати зерно незгоди, щоби їх баламутяти і вмавляти в них, що они не Русини, щоби їм огидити їх рідну народну мову і взагалі підкопувати всякі основи народного житя. — 2) Може бути, що ми торік писали про фабрикацию годинників (але не сталевих, бо таких нїгде не роблять, хоч до впробу уживае ся і сталї) в швайцарскім місті Женеві, але того собі нині вже не пригадуемо. Там виробляють фабрики поодинокі части, котрі опісля годинникарі складають на цілий годинник. Впрочім такі фабрики суть і де инде. — 3) Як хоронити зуби від болю? О тім би треба писати богато і ми такі ради будемо подавати обширнїйше в слїдуючім роцї. Тут лиш скажемо: а) Треба зуби держати чисто. Коли не можна инакше, то бодай в вечер перед спанем видовбати зуби перцем (пицик з гусячого пера відтяти там де він переходить у віху, затяти вузонько а довго, і ним довбати а не стеблом або патичком, котрі можуть зломити ся, і не іглою або шпилькою) а відтак розпустити трохи соли в теплій воді і виполокати рот кілька разів. Ще лїпше есть чистити щіточкою до зубів. Замість опісля терпіти біль, платити лікаря і аптику, лїпше купити добру щіточку (не конче тверду) за 40 кр. а яку пасту (рід пахучого мила до зубів) н. пр. пасту дра Бутма ра за 30 кр. і що дня вечером перед спанем мити: умочити щіточку в теплій воді, потерти по пасті а відтак набравши пасти чистити зуби зверха і від середини, з гори і з під споду, а наконець добре рот виполокати. — б) Хто би мав вже віпсовані зуби, нехай крім того чистить і полоче по кождім їдженю а бодай два рази на тиждень полоче розпущеним Kali hypermanganicum (купуе ся в аптиці; за 5 кр. можна мати і на кілька літ, досить вкинути до води кілька зеренець завбільшки головки від шпильки, щоби вода стала рожева або червона, але не аж фіолетова). Діраві зуби найлїпше дати заплюмбовати, а болючі і зовсім зіпсовані вирвати. — в) По студенім не їсти нічого горячого і на відворот; не гризти оріхів, не розкушувати нитки, не їсти цукрів. — **Ольга Б. в Б.:** 1) „Фільтрувати“ значить то само, що цїдити, але через грубшу верству перепускаючого материялу. Фільтруе ся н. пр. так, що в лїйку вкладае ся трохи очищеної (античної) вати або вистелюе ся білою біблулою; можна також крізь флянелю. — 2) „Задивлене“ жінки в такім стані впливае на новородка, а то дасть ся тим пояснити, що жінка на вид якогось калїцтва або поганого лиця зазнае якогось зворушеня нервового, котре може удїлити ся і новородкови та викликати в нім якісь зміни. Справа ся не есть ще докладно розслїджена, але то певна річ і лікарями та досьвідом стверджена. — 3) О скілько собі пригадуемо, есть польский переклад книжки дра Бека, а там есть і наука, як мае заховувати ся женщина в такім стані. Книжка може коштувати 12 до 14 К. — 4) Єсть знаменито німецке діло: Lexikon der Kinderheilkunde u. Kindererziehung, коштуе 10 марок (12 К. = 6 зр.) з пересилкою дорожше. Вийшло в Берлїнї, з ілюстрациями. Можете виписати собі через книгарню: H. Altenberg у Львові, ул. Кароля Людвика. — 5) Пізнїйше. — **Петро:** „Вчуння“ = вчутя, чутя; „вдатку“ = вдачі. Русини в Росиї боять ся, бачите, щоби не попали в росийщину, накручують слова по свому нераз чудачно, подібно як і у нас дехто часом робить з обави, щоби не попав в польщину. А чи Ви читали обі части розвідки. Ми би дуже радо хотїли почути Ваш суд про першу часть, бо то материя і труднїйша і сухійша, а ми би хотїли знати о скілько нам удало ся зробити еі загально приступною. — **Ст. Ф. в Мих.:** Специяльного німецкого підручника до Lesebuch'ів не знаемо. За то можемо Вам поручити дуже добру книжку: „Richtig Deutsch durch Selbstunterricht von M. Übelacker, Berlin“; ціна 3·50 марок (4 К. 20 с.) без пересилки і в оправі. Можете виписати через книгарню H. Altenberg у Львові. Містить в собі граматику, правопись, перепинане (інтерпункцию), богато примірів, спис слів, вправи і їх розвязку. — Може Вам придасть ся також: „Richtig Rechnen durch Selbstunterricht von Director C. Schulze, Berlin“; ціна 3 марки (3 К. 60 с.) Також дуже добра книжка. — (Дальші відповіди пізнїйше).

(Просимо присилати питання лиш на імя редактора **Кирила Кахниковича**, а не присилати ані марок, ані карт кореспонденцийних до відповіди.

раз на то згодив ся. Підписав контракт і зложив гроші навіть не оглянувши хатинки докладно. Для него вистали зелені вікна, виноград і мале подвіре, котре постановив переробити собі на малесенький рай.

Будиночок мав, що правда, замість сходів приложену з надворку сточену черваками деревляну драбинку, але для поета виглядала ова як-раз досить живописно і він собі гадав, що коли туди пустить блюш, то цілість буде таки чудно виглядати.

В день передачі рішив ся він відтак оглянути докладнїйше свою посілість; казав ся обводити гончареви, котрий в кождій комнатці, при кождій стїнї ставав і розповідав ему еі історию а при тім обтирав собі сльози з очий.

— Хибаж Вам так жаль покидати сю хатчину?

— Ох, ще й дуже, паноньку любий. Я тут родив ся, тут оженив ся, тут і повдовів; я тут зріс ся з кождим камінчиком, з кождим цвяшком. Мої сини, коли були ще маленькі, бігали по подвірю, а моя бідна жінка споглядала ся на них з он того малого рундука — видите он той малий деревляний рундук? — коли вішала біле або латала одежину.

— А тепер вже не маете нікого?

— Ах, на жаль! Не ма нікого!

Так як і я — подумав собі поет.

— Як би мене довги не були притиснули продавати хату, щоби їх поплатити, то я би був тут і з голоду помер, так паноньку, хочби й з голоду, але я би був помер там, де родив ся.

Коли они так розмавляли, зайшли до одної комнати, котра була і красна і більша як другі. Гончар здоймив капелюх: То була комната моеї жінки; она тут лежала два роки недужа.

Та й поет здоймив капелюх.

— Як же то так стало ся, що Ви попали в таку нужду? Хибаж Ваше ремісло Вам не оплачуе ся?

— Та на жаль не оплачуе ся. Давнїйше бувало на десять миль довкола не купив нїхто горшка, котрого би я не зробив. Подивіть ся на ону глину коло керниці з журавлем. Я там обложив корито купкою каміня. Там місив я глину і робив найкрасшу посудину, яку лиш можна собі подумати: мої червоні поливані горшки були славні; синя краска вже менї так неудавала ся, але всї були міцні, добре зроблені і дешеві. Та що гадаете? Часи змінили ся; про домашний товар вже нїхто нїчого й чути не хоче. Зі всїх сторін приходять чужі фарвники, котрі уміють поабувати ся свого черепа, а ґаздині волять у них купувати. Миски красні — на то скажу нїчого! — але чи они довго будуть? А преці то таки так. Біжать до того, хто більше себе захвалюе, люди люблять зміну, а річи з чужини здають ся нам завсїгди лїпшими як наші власні. А відтак, знаете, поступ — — — уважайте, не ставайте на той бальок, бо він струпішілий. Наконець заробок ставав щораз гірший, я постарів ся, а при всїм смутку в родині я вже й немав охоти сушити собі голову. Попродав все, все що було: копаниці, міх до перепускання глини, колотушки, струг і кружело. Ще менї лишило ся якої пів сотки горшків, котрих нїхто не хоче брати, а котрі колись порозбиваю, щоби всего побути ся.

(Конець буде).

За редакцию відповідае: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).